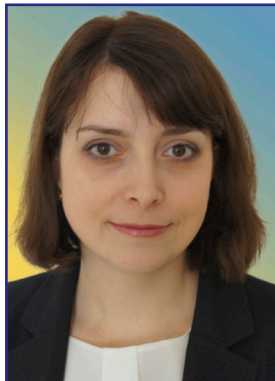

УДК 343.7

Юлія Анатоліївна Дорохіна,
кандидат юридичних наук,
(Київський національний торговельно-економічний
університет, Київ)

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ВЛАСНОСТІ ТА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ РОЗУМІННЯ

У статті розглянуто проблеми існуючої системи кримінально-правової охорони об'єктів власності та об'єктів інтелектуальної власності за Кримінальним кодексом України (далі – КК України) та проаналізовані пропозиції щодо віднесення посягань на інтелектуальну власність до розділу VI КК України; обґрунтована необхідність удосконалення закону про кримінальну відповідальність за злочини у сфері інтелектуальної власності.

Ключові слова: кримінально-правова охорона; злочини у сфері інтелектуальної власності; злочини проти власності.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ. Як відомо, охоронна функція є основною функцією кримінального права, що зумовлено призначенням цього права властивими йому заходами охороняти ті суспільних відносин, що регулюються іншими галузями права.

Кримінально-правова охорона як власності, так і інтелектуальної власності – це створення та організація державою відповідних інституцій, які мають на меті виявляти можливість вчинення правопорушень,

© Ю. А. Дорохіна, 2015

здійснювати їх профілактику та вживати дієвих заходів впливу на порушників, тобто забезпечити власнику безперешкодне право володіти, користуватися, управляти власністю та відчужувати власність, право отримувати дохід, а також визначити конкретні інші правомочності, відповідно до чинного законодавства.

Необхідність ефективної кримінально-правової охорони зазначених категорій для України зумовлюється обраною нею стратегією побудови цивілізованих ринкових відносин, забезпечення соціальної орієнтації економіки та інноваційного соціально-економічного розвитку, що має спиратися, насамперед, на активізацію власного потенціалу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ. Проблематика кримінально-правової охорони прав на об'єкти власності та інтелектуальної власності належить у нашій доктрині до таких, що активно досліджуються. Найбільш вагомий внесок в її розроблення зробили такі вітчизняні науковці, як П. П. Андрушко, Н. А. Антонюк, П. С. Берзін, В. Д. Гулкевич, Л. М. Демидова, А. М. Коваль, М. І. Мельник, С. Я. Лихова, А. С. Нерсесян, О. Е. Радутний, М. І. Хавронюк, В. Б. Харченко. Водночас можна констатувати, що згадані та інші дослідники не дійшли згоди як з багатьох питань кримінально-правової характеристики злочинних порушень прав власності та прав інтелектуальної власності, так і напрямів удосконалення кримінального законодавства в цій частині, шляхів його узгодження з положеннями регулятивного законодавства.

МЕТА СТАТТІ – проаналізувати здобутки попередніх науковців і на цій основі продовжити розробку вчення про кримінально-правову охорону прав на об'єкти власності та об'єкти інтелектуальної власності.

Виклад основного матеріалу. Питання про те, що розуміється під власністю у кримінальному праві, залишається дискусійним й дотепер. Свої підходи до уявлення і тлумачення цієї категорій у різні періоди формулювали не тільки юристи, а й філософи, економісти тощо.

Представники кримінального права за аналогією розглядають власність переважно в економічному та юридичному значеннях. Знаходячи оптимальне співвідношення економічної і юридичної складових власності, правознавці проігнорували те, що жодна з цих галузей знання не брала на себе зобов'язань сформулювати цілісне міжінтегральне уявлення про власність. У кожній із них поняття «власність» має свій чітко окреслений цільовий характер. Абсолютизація економічної і юридичної концепцій, так само як і ідеї про їх діалектичне змішування, призвели до того, що у теорії кримінального права інститут власності не має чітко вираженого становища і певного визначення.

Традиційно виділяють три основних бачення поняття «власність». Перше – це соціальне сприйняття на рівні здорового глузду, при якому

власність є щось чимсь (речовим), що належить будь-кому. Друге – юридичне, за якого власність розглядається як майнові відносини (право користування, володіння, розпорядження). Третє – економічне, тобто вона розуміється як системна категорія, де власність є не відношення людини до будь-якого об'єкта, а відносини між людьми щодо привласнення (відчуження) цього об'єкта.

Необхідно відмітити, що у всіх трьох підходах до поняття присутні кримінально-правові особливості. У першому випадку власність виступає як предмет злочинного посягання. Даний предмет, до речі, має у першу чергу кримінально-правове значення. Друге і третє з виділених понять розглядає цю категорію як той об'єкт, на який направлений злочин. Порушення існуючого порядку відчуження власності – завжди правопорушення. Якщо ж таке відчуження здійснюється загальнонебезпечними засобами – у наявності злочин, передбачений відповідними статтями КК України [1, с. 47–49].

Сучасні дослідження інтелектуальної власності також висвітлюють її у економічному, юридичному, соціологічному аспектах тощо. Зазначене ще раз доводить відсутність єдиного підходу у теорії інтелектуальної власності на стадії її становлення. Використовуючи напрацювання марксизму, європейська думка розробила ряд теорій інтелектуальної власності. Порівнюючи погляди наукових шкіл різних часів щодо суті інтелектуальної власності, необхідно зауважити, що саме квінтесенція неокласичного, марксистського, неоінституціонального підходів і лягла в основу сучасної теорії інтелектуальної власності в нових економічних умовах [2, с. 20].

Правознавці при визначенні поняття «інтелектуальна власність» використовують такі категорії та поняття, як «розум», «винахід», «творчість» та інші подібні [3], що дає підстави стверджувати, що поняття «інтелектуальна власність» набагато складніше за «власність» хоча б тому, що в нього структурно входить така нематеріальна категорія, як «інтелект (розум)». При цьому головним для розуміння інтелектуальної власності є факт створення нових знань. Підкреслимо, що з точки зору права, інтелектуальна власність – це не результат інтелектуальної діяльності людини як такої, а право на цей результат.

Згідно з ЦК України право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності. Результати інтелектуальної діяльності людини та комерційні позначення, на відміну від матеріальних об'єктів, не можуть бути захищені від використання третіми особами лише на підставі того, що хтось є власником права на них. Законодавство у сфері інтелектуальної власності намагається захистити інтереси

правовласників шляхом надання їм відповідних обмежених часом прав, які дозволяють їм контролювати використання своїх об'єктів права інтелектуальної власності. При цьому зазначені права набуваються не щодо матеріальних об'єктів, у яких можуть бути втілені результати творчої праці, а щодо породження розуму людини як такого. Таким чином, можна з упевненістю сказати, що право інтелектуальної власності – загальний термін для певних результатів інтелектуальної діяльності людини і комерційних позначень, які є інтелектуальними цінностями нематеріальної природи і на які можна набути права, подібні до права власності, що сприяє ринковій діяльності [4, с. 6–7].

Отже, інтелектуальна власність являє собою закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній сферах. Право на інтелектуальну власність належить до виключних (абсолютних) прав. Зазначене зумовлено тим, що держава надає власнику об'єкта інтелектуальних прав весь спектр прав щодо використання та розпорядження. При цьому інші суб'єкти (у тому числі й держава) не мають права на таке використання та повинні утримуватися від дій, які можуть порушувати абсолютні права власника.

Безумовно, право власності теж відносять до абсолютних прав, однак, на нашу думку, ці поняття дещо різняться. Хоча окремі науковці не згодні з таким підходом і визнають власність родовим поняттям, яке, у свою чергу, поділяється на два види – власність на речі (майно) та інтелектуальну власність [5, с. 14–16; 6, с. 204].

Інші займають компромісну позицію з цього питання та вказують на те, що інтелектуальна власність в її матеріальному вираженні в певних випадках може виступати як об'єкт права власності в його традиційному (цивільно-правовому) розумінні [7].

На наше переконання, застосовуючи поняття «власність» щодо інтелектуальної власності, законодавець має на увазі наявність у власника виключних прав на використання об'єктів, що охороняються. До того ж закон дає можливість використання цих об'єктів виключно з дозволу власника. Наголосимо, що покладена в основу оцінюваної пропозиції думка про те, що правовідносини інтелектуальної власності входять як складова до більш широкого за своїм змістом родового об'єкта (правовідносини власності), не ґрунтується на ЦК України, в якому праву власності та іншим речовим правам і праву інтелектуальної власності присвячено окремі книги – книгу третю і книга четверту відповідно.

Також ЦК України (ст. 419) визначає співвідношення права інтелектуальної власності та права власності, а саме: право інтелектуальної власності та право власності на річ не залежать одне від одного. Перехід права на об'єкт інтелектуальної власності не означає переходу права

власності на річ. Перехід права власності на річ не означає переходу права на об'єкт інтелектуальної власності.

Об'єктом інтелектуальної власності є право на результати інтелектуальної діяльності людини. Це право має подвійну природу. З одного боку, автор нематеріального і автор матеріального об'єкта власності мають подібні права власності, тому що право на результат творчої діяльності забезпечує його власнику виняткову можливість розпоряджатися цим результатом на свій розсуд, а також передавати його іншим особам, тобто воно подібне до права власності на матеріальні об'єкти. З другого – поряд з майновим правом існує немайнове право автора на результати інтелектуальної діяльності. Таким чином, право інтелектуальної власності є сумою тріади майнових прав (права володіти, права користуватися, права розпорядження) та немайнових прав (право на авторство, право на недоторканність твору тощо) [8, с. 10].

Проаналізувавши існуючі цивілістичні підходи, можна стверджувати, що між цими двома видами права власності існує чимало істотних відмінностей, серед яких:

- 1) відмінність (різниця) між об'єктами. Об'єктами власності є майно (річ тілесна та безтілесна), яка обмежена у просторі, тобто право власності визначає стан приналежності матеріальних благ індивідам, його використання та розпорядження. Об'єктом інтелектуальної власності виступають результати творчої діяльності, які є нематеріальними (мають ідеальну природу) і не можуть бути обмежені у просторі. Економічна ж цінність об'єктів права інтелектуальної власності при цьому не залежить від матеріального носія, на якому вони розташовані, оскільки носій вважається лише способом передання ідей, думок і висновків автора іншим особам. Зазначений статус об'єктів прав інтелектуальної власності робить їх дуже вразливими для недобросовісного використання без згоди власника і часто предметом злочинів проти права інтелектуальної власності.
- 2) відмінність у спрямованості права власності та права інтелектуальної власності. Право власності – утвердження панування власника над належними йому речами та повноваження з володіння, користування та розпорядження цими речами. Заборона втручання третіх осіб у це право носить додатковий, забезпечувальний характер. Виключні ж права інтелектуальної власності спрямовані на заборону бездозвольного використання третіми особами продуктів інтелектуальної діяльності;
- 3) відмінність у способах набуття та припинення прав на результати інтелектуальної діяльності. До прав інтелектуальної влас-

ності не можна застосувати набуття за давністю, знахідкою, відчуженням (автор не втрачає повністю зв'язок з об'єктом творчої діяльності, останній продовжує існувати у формі немайнового права автора), приватизацією. Припинення права відбувається згідно зі знищенням, реквізицією, конфіскацією;

- 4) відмінність у тривалості дії прав. Так, згідно із законодавством право власності не має обмежень у часі, тоді як тривалість дії виключних прав чітко регламентується;
- 5) відмінність у дії на певній території. Право власності визнає за особою права придбання речі у всіх країнах світу, тобто не впливає місце проживання власника та місцезнаходження майна. Тоді ж як права інтелектуальної власності носять територіальний характер. Це означає, що права, набуті на території однієї країни, не визнаються на території іншої. Для набуття виключних прав на території іншої держави спершу необхідно укласти відповідні міжнародні договори, а потім належним чином зареєструвати;
- 6) відмінність у застосуванні юридичного інструментарію для захисту. Право власності базується на майнових правах, а право інтелектуальної власності – на майнових і особистих немайнових правах. Наприклад, володілець права інтелектуальної власності не може вимагати його уречевлення, оскільки такої речі не існує.

Отже, на підставі викладеного можна зробити висновок, що право власності та право інтелектуальної власності, з точки зору цивільного права, належать до різних правових категорій, але в обох випадках використовується єдиний системоутворюючий термін – власність.

Як відомо, науково обґрунтована систематизація норм Особливої частини КК має істотне значення, зокрема, для пошуку тієї норми, яка підлягає застосуванню, з'ясування змісту окремих ознак складів, описуваних заборонними нормами, розмежування суміжних складів злочинів, а також для з'ясування думки законодавця про цінність тих чи інших об'єктів кримінально-правової охорони [9, с. 3]. Як слушно зазначає В. Я. Тацій, «науково обґрунтована систематизація в КК кримінально-правових норм про відповідальність за окремі злочини має важливе значення для застосування цього закону, з'ясування його дійсного змісту, відмежування від суміжних злочинів, а також орієнтування у самому КК» [10, с. 14].

Таким чином, проведений порівняльний аналіз (з точки зору цивільного права) передусім дав можливість показати й обґрунтувати відмінності об'єкта власності та інтелектуальної власності. Це зроблено для того, щоб зрозуміти позицію законодавця, який при побудові Особливої частини КК України розмістив кримінально-правові заборони,

покликані охороняти інтелектуальну власність, за межами розділу VI Особливої частини КК України «Злочини проти власності».

Саме особливості родового об'єкта дозволяють провести науково обґрунтовану класифікацію злочинів проти власності та злочинів проти інтелектуальної власності, а отже, логічно розташувати відповідні кримінально-правові норми у КК. З огляду на сказане пропозиція щодо перенесення кримінальних правопорушень проти інтелектуальної власності до розділу VI Особливої частини КК України [11] означає, що його безпосередній об'єкт є частиною більш загального поняття – родового об'єкта (правовідносин власності).

Проаналізуємо зазначені категорії. Проведене дослідження [12, с. 165–169] дає підстави стверджувати, що родовим об'єктом злочинів проти власності є сукупність суспільних відносин у сфері власності, де власність – це «первинна власність», тобто відношення конкретної людини до свого і чужого як ключова цінність права. Юридичним вираженням цих відносин є право власності, яке надає всім власникам однакові умови в набутті й захисті цих прав, тобто право власності в об'єктивному розумінні як сукупність правових норм, які регулюють і охороняють відносини власності. Безпосереднім об'єктом є майно – «вторинна власність», тобто матеріалізоване відношення людини до світу. Юридичним вираженням цих відносин виступають суб'єктивні права з володіння, користування і розпорядження майном, що належить конкретним суб'єктам права власності.

У ході дослідження була обґрунтована точка зору, що покладена в основу оцінюваної думки про те, що правовідносини інтелектуальної власності входять як складова до більш широкого за своїм змістом родового об'єкта (правовідносини власності), передусім не ґрунтується на ЦК України, в якому праву власності та іншим речовим правам та праву інтелектуальної власності присвячено окремі книги – третя і четверта відповідно.

Це свідчить про те, що цивілісти виділяють відносини інтелектуальної власності в окрему самостійну групу суспільних відносин. Науковцями розроблено специфічні ознаки зазначених відносин: спеціальний, чітко визначений законом об'єкт – результат інтелектуальної творчості; спеціальна підстава виникнення; поєднання імперативного та диспозитивного елементів під час визначення обсягу прав та обов'язків суб'єктів інтелектуальної власності; їх цільовий характер; поєднання речових і зобов'язальних елементів під час реалізації прав та обов'язків тощо [13, с. 332]. Об'єктом правовідносин інтелектуальної власності вважаються результати інтелектуальної, творчої діяльності, засобів індивідуалізації й недобросовісної конкуренції та інші об'єкти

(ст. 199 ЦК, книга четверта ЦК України), що відповідають вимогам закону, встановленим щодо них, і яким, як наслідок, забезпечується кримінально-правова охорона.

Таким чином, на підставі наведеного можна стверджувати, що родовим об'єктом злочинів проти інтелектуальної власності є суспільні відносини, що становлять особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності, які перебувають під охороною кримінального закону (проте не вся їх сукупність, а тільки та, яка охороняється нормами КК України (ст. 176, 177, 203, 229, 231, 232).

У площині родового об'єкта знаходяться безпосередні об'єкти злочинів проти інтелектуальної власності, які співвідносяться з родовим як частина і ціле, ними є суспільні відносини: 1) щодо результатів інтелектуальної, творчої діяльності; 2) у сфері встановленого порядку обігу засобів індивідуалізації учасників господарського процесу; 3) щодо захисту виключних прав фізичних і юридичних осіб від недобросовісної конкуренції.

Предметом злочину проти власності виступає конкретна річ (в аспекті зобов'язально-речової концепції [14, с. 78–79]), а предметом злочинів проти інтелектуальної власності – результати свідомої інтелектуальної творчої діяльності людини. Отже, на відміну від речей як предмета злочинів проти власності, предмет злочину проти інтелектуальної власності завжди має нематеріальну форму.

Таким чином, пропозиція щодо перенесення кримінальних правопорушень проти інтелектуальної власності до розділу VI Особливої частини КК України є безпідставною.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Спираючись на результати проведеного дослідження, можна зазначити, що родовим об'єктом злочинів проти інтелектуальної власності є суспільні відносини, що становлять особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності, які перебувають під охороною кримінального закону (проте не вся їх сукупність, а тільки та, яка охороняється нормами КК України (ст. 176, 177, 203, 229, 231, 232). Родовим об'єктом злочинів проти власності виступає сукупність суспільних відносин у сфері власності, де власність – це «первинна власність», тобто відношення конкретної людини до свого і чужого як ключова цінність права.

Безпосереднім об'єктом злочинів проти власності є майно, «вторинна власність», тобто матеріалізоване відношення людини до світу. Юридичним вираженням цих відносин виступають суб'єктивні права з володіння, користування і розпорядження майном, що належить конкретним

суб'єктам права власності. Безпосереднім об'єктом злочинів проти інтелектуальної власності є суспільні відносини: 1) щодо результатів інтелектуальної, творчої діяльності; 2) у сфері встановленого порядку обігу засобів індивідуалізації учасників господарського процесу; 3) щодо захисту виключних прав фізичних і юридичних осіб від недобросовісної конкуренції.

Особливості родового об'єкта дозволяють провести науково обґрунтовану класифікацію злочинів, а отже, логічно розташувати відповідні кримінально-правові норми у КК. Проведений нами аналіз дає підстави стверджувати, що родовий об'єкт інтелектуальної власності не є частиною більш загального поняття – родового об'єкта (правовідносин власності). Таким чином, пропозиція щодо перенесення кримінальних правопорушень проти інтелектуальної власності до розділу VI Особливої частини КК України є безпідставною.

Утім, безумовно, сьогодні існує нагальна потреба вирішення низки теоретичних і практичних проблем, пов'язаних із з'ясуванням місця норм, спрямованих на запобігання злочинам проти інтелектуальної власності у вітчизняному законодавстві. Можливо, це слід зробити шляхом виокремлення нового розділу у КК України або шляхом прийняття окремої нормативно-правової бази щодо кримінально-правової охорони цієї категорії, оскільки ці злочини утворюють власну відокремлену самостійну групу злочинних посягань відмінну від злочинів проти власності та інших злочинів, які складають структуру Особливої частини КК України. Крім того, внаслідок ситуації, що склалася, в юридичній практиці нерідко мають місце випадки неоднакового підходу суддів, прокурорів, слідчих та інших юристів-практиків до проблеми кваліфікації злочинів проти права інтелектуальної власності. Таким чином, вирішення цього питання у законодавчому порядку, безумовно, потрібне, однак не шляхом внесення змін до розділу VI «Злочини проти власності» Особливої частини КК України.

Список використаних джерел

1. Жапинский А. Э. О соотношении уголовного и гражданского права в сфере экономики / А. Э Жапинский // Государство и право. – 1999. – № 12. – С. 47– 52.
2. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: [навчальний посібник] / Є. І. Ходаківський, В. П. Якобчук, І. Л. Литвинчук. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 276 с.
3. Гордієнко С. Г. Інформаційне право і право інтелектуальної власності: проблеми співвідношення [Електронний ресурс] – Режим доступу: [file:///C:/Users/SZ740/Downloads/Chkup_2014_1_53%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/SZ740/Downloads/Chkup_2014_1_53%20(2).pdf).

4. Жаров В. О. Захист права інтелектуальної власності. Захист авторського права і суміжних прав. Захист права промислової власності: [навчальний посібник] / В. О. Жаров. – К.: ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності», 2003. – 64 с.
5. Лихова С. Я. Злочини проти громадянських, політичних та соціальних прав і свобод людини і громадянина за Кримінальним кодексом України (теоретико-правове дослідження): автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / С. Я. Лихова. – К., 2006. – 39 с.
6. Лихова С. Я. Злочини у сфері реалізації громадянських, політичних та соціальних прав і свобод людини і громадянина (розділ V Особливої частини КК України): монографія / С. Я. Лихова. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2006. – 573 с.
7. Наумов А. В. Российское уголовное право. Курс лекций: в 2-х т. / А. В. Наумов. – Т. 2. Особенная часть / А. В. Наумов. – М.: Юрид. лит., 2004. – 832 с.
8. Основи інтелектуальної власності: монографія / за ред. П. М. Цибульова. – К.: «К.І.С.», 2005. – 448 с.
9. Зеленецкий В. С. Количественный подход к характеристике структурных элементов Особенной части Уголовного кодекса Украины / В. С. Зеленецкий. – Х.: Восточно- региональный центр гуманитарно-образовательных инициатив, 2001. – 24 с.
10. Кримінальне право України: Особлива частина: [підручник] / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін [та ін.]; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-ге вид., переробл. і доповн. – Х.: Право, 2010. – 608 с.
11. Демідова Л. М. До проблеми систематизації об'єктів заподіяння майнової шкоди за чинним КК України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/k-probleme-sistemizatsii-obektov-prichineniya-imuschestvennogo-uscherba-rodeystviyuschemu-uk-ukrainy>
12. Дорохіна Ю. А. Нові підходи до визначення поняття власності у теорії кримінального права: доктринальний аналіз здобутків зарубіжних науковців / Ю. А. Дорохіна // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. – 2014. – Том 27 (66). – № 1. – С. 163–174.
13. Харітонова О. І. До проблеми різномірної класифікації цивільних правовідносин інтелектуальної власності / О. І. Харітонова // Право та управління. – 2011. – № 3. – С. 332–339.
14. Дорохіна Ю. Безготівкові гроші як предмет злочинів проти власності / Ю. Дорохіна, О. Дудоров // Підприємництво, господарство і право. – 2014. – № 5. – С. 78–82.

Стаття надійшла до редакції 08.04.2015.

Юлия Анатольевна Дорохина,

кандидат юридических наук

(Киевский национальный торгово-экономический университет, Киев, Украина)

СИСТЕМАТИЗАЦИЯ УГОЛОВНО-ПРАВОВОЙ ОХРАНЫ ПРАВ НА ОБЪЕКТЫ СОБСТВЕННОСТИ И ОБЪЕКТЫ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ: НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ПОНИМАНИЯ

В статье рассмотрены проблемы существующей системы уголовно-правовой охраны объектов собственности и объектов интеллектуальной собственности по Уголовному кодексу Украины и проанализированы предложения по перенесению посягательств на интеллектуальную собственность в раздел VI Уголовного кодекса Украины; обоснована необходимость совершенствования закона об уголовной ответственности за преступления в сфере интеллектуальной собственности.

Ключевые слова: уголовно-правовая охрана преступления в сфере интеллектуальной собственности; преступления против собственности.

Iuliia A. Dorokhina,

candidate of law sciences

(Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine)

SYSTEMATIZATION OF CRIMINAL AND LEGAL PROTECTION OF THE RIGHTS ON PROPERTY OBJECTS AND INTELLECTUAL PROPERTY OBJECTS: SOME ISSUES OF UNDERSTANDING

The problems of the existing system of criminal and legal protection of property objects and intellectual property objects under the Criminal Code of Ukraine are studied in the article; propositions concerning classification of attacks on intellectual property to Section VI of the Criminal Code of Ukraine are analyzed; the necessity of improving the law on criminal liability for crimes in the field of intellectual property is grounded.

It is indicated that criminal and legal protection as property as intellectual property is the creation and organization of relevant institutions by the state, which are intended to detect the possibility of committing offenses, carry out their prevention and take effective measures of impact on property offenders, i.e. to guarantee the owner unrestricted right to own, use, manage and dispose the property, the right to receive income, as well as to determine specific other powers in accordance with the current law.

Existing civil approaches are analyzed and it is noted that there are many important differences between these two types of ownership. The major among them is the difference between objects. It is indicated that ownership and intellectual property right in terms of civil law belong to different legal categories, but in both cases a single system term, which is property is used.

Based on the conducted study it is determined that the generic object of crimes against intellectual property is public relations that constitute personal non-property and (or) intellectual property rights on the objects of intellectual property right, which are protected by the criminal law (however not all their set, but that one, which is protected by the norms of the Criminal Code of Ukraine (the Art. 176, 177, 203, 229, 231, 232)). The generic object of property crimes is a set of social relations in the field of property, where the property is a "primary property" relation of the individual to his and others as a key value of law.

The direct object of property crimes is property itself – "secondary property" is materialized attitude of the individual to the world. The legal expression of these relations is the subjective rights to own, use and disposal of property belonging to specific subjects of ownership. The direct object of crimes against intellectual property is public relations: 1) on the results of intellectual and creative activity; 2) in the sphere of set procedure of the circulation of means of individualization of economic process participants; 3) on protection of the exclusive rights of individuals and legal entities from unfair competition.

Features of the generic object make it possible to conduct scientifically based classification of crimes and location of relevant criminal and legal norms in the Criminal Code. Conducted analysis provided reasons to believe that the generic object of intellectual property is not a part of a more general concept – a generic object (legal relations of ownership). On this basis it is stressed that a proposition to transfer criminal offences against intellectual property into Section VI of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine is groundless.

It is pointed out that today there is an urgent need to address a number of theoretical and practical issues related to determining the place of rules directed on preventing crimes against intellectual property in the national legislation. It is possible by the isolation of a new Section of the Criminal Code of Ukraine or by adopting a single regulatory base concerning the criminal and legal protection of this category, as these crimes form their own separate independent group of crimes different from property crimes and other crimes that make up the structure of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine. Besides, due to the situation in legal practice, there are often cases of unequal approach of judges, prosecutors, investigators and other practitioners to the problem of qualification of crimes against intellectual property right. Thus, solution of this issue in legislative procedure is certainly necessary, but not by amending the Section VI "Crimes against property" of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine.

Key words: *criminal and legal protection; crimes in the sphere of intellectual property; crimes against property.*

